

Syczewski, Tadeusz

"Sztuka przewodniczenia celebracjom liturgicznym. Praktyczne sugestie dla kapłanów", Antonio Sorrentino, [tł. Paweł Cembrowicz], Kraków 2001 : [recenzja]

Studia Teologiczne 21, 484-486

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pański”, skoro tak wiele osób w ówczesnej Jerozolimie nosiło imiona zamieszczone w inskrypcji. Wreszcie po trzeciej, już toczące się w starożytności dyskusje ukazują, że z kart Nowego Testamentu nie wynika w sposób przekonujący, że Jezus miał właściwe rodzeństwo. Skazani jesteśmy zatem „ostatecznie” na wiarę Kościoła i Jego orzeczenia, które mówią o trwałym dziewictwie Maryi, chociaż oczywiście jednocześnie musimy być także otwarci na dalsze badania naukowe tej sprawy. Doktryna o trwałym dziewictwie Maryi (*virginitas ante partum, in partu, post partum*) sięga III w. na Wschodzie i IV w. na Zachodzie. Sobór Konstantynopolski II (553) stwierdza wyraźnie: „święta i chwalebna Boża Rodzicielka zawsze Dziewica Maryja” (BF VI, 12, 17).

Wydaje się, że największym „zyskiem” związanym z odkryciem ossuarium jest wzbudzenie zainteresowania postacią Jakuba, jednego z „filarów” Kościoła pierwotnego (por. Ga 2,9). Ta przeurocza postać była nieco zapomniana, w cieniu Piotra, Pawła i Jana. Tymczasem Jakub reprezentuje chrześcijaństwo rozwijające się w samym centrum judaizmu. Nie chodzi tu tylko o Jerozolimę jako centrum, ale o naturalny związek judaizmu z chrześcijaństwem, Biblii Hebrajskiej z orędziem Jezusa. Postać Jakuba ukazuje również, jaką rolę w chrystologii, a więc w procesie właściwego rozpoznania tożsamości Jezusa, odgrywają wydarzenia paschalne, szczególnie Chrystusowe zmartwychwstanie i zesłanie Ducha Świętego. Te wydarzenia przecież uczyniły z Jakuba, wcześniej niedowierzającego, wyznawcę Chrystusa, lidera Kościoła w Jerozolimie i odważnego męczennika. Być może także dzisiejsi chrześcijanie, zafascynowani „sprawiedliwością” Jakuba, zaczną chętniej sięgać po jego *List* i żyć według pozostawionego w nim przesłania: „wiara, jeśli nie byłaby połączona z uczynkami, martwa jest sama w sobie” (Jk 2,17).

Ks. Marek Skierkowski

Antonio Sorrentino, *Sztuka przewodniczenia celebracjom liturgicznym. Praktyczne sugestie dla kapłanów*, Kraków 2001, ss.183.

Książka pt. „Sztuka przewodniczenia celebracjom liturgicznym. Praktyczne sugestie dla kapłanów” została wydana we Włoszech w 1997 roku. Przetłumaczono ją na język hiszpański i opublikowana w Hiszpanii i Ameryce Łacińskiej. Polskie wydanie tej pozycji zostało przetłumaczone przez ks. Pawła Cembrowicza i wydane w Krakowie w Wydawnictwie „M” w 2001 roku.

Autor książki A. Sorrentino urodził się w 1940 r. Jest kapłanem archidiecezji Salerno-Campagna-Acerno we Włoszech. Przez 20 lat wykładał liturgikę i sakramentologię w Wyższym Seminarium Duchownym i w Instytucie Nauk Religijnych w Salerno. Pełnił funkcję członka Krajowej Rady do spraw Liturgii Konferencji Episkopatu Włoch. Jest autorem także licznych pozycji książkowych m.in.: „Celebriamo con gioia” – „Celebруем z radością”, „preparazione alla prima confessione e comunione dei fanciulli” – „Przygotowanie dzieci do pierwszej Spowiedzi i Komunii Świętej”, „I sacramenti. Gesti del Cristo Risorto” – „Sakramenty. Gesty Chrystusa Zmartwychwstałego”.

Autor podejmuje tę problematykę w XIII krótkich rozdziałach. W pierwszym rozdziale podaje podstawy teologii liturgii, w drugim ukazuje teologię celebracji, w trzecim omawia antropologię celebracji, w czwartym mówi o stosunku między przewodniczącym a zgromadzeniem liturgicznym. W kolejnych rozdziałach ukazuje przewodniczenie jako łaskę i jako sztukę. Następnie ukazuje celebransę jako przewodnika modlącej się wspólnoty oraz mówi o „wolnych” interwencjach przewodniczącego liturgii, w kolejnym ukazuje postawę przewodniczącego w słuchaniu i w posłudze słowa oraz podkreśla funkcję przewodniczącego jako głosiciela homilii, gdyż ona jest integralną częścią liturgii. Następnie ukazuje ważną rolę śpiewu w liturgii i wspomina o „krześle” celebransę, czyli o miejscu przewodniczenia. Ostatni rozdział porusza problem szat liturgicznych celebransę, „które mogą być rozumiane jedynie w relacji do zgromadzenia i w funkcji „znaku” dla niej i z nią”, jak pisze we wstępie do tej książki F. Pio Tamburrino, Sekretarz Biskupiej Komisji Liturgicznej Konferencji Episkopatu Włoch. Każdy z tych tematów opiera się na dokumentach Soboru Watykańskiego II, na współczesnych badaniach teologicznych uwzględniając także najnowsze dokumenty reformy liturgicznej.

We wstępie do tej książki czytamy: „Przewodniczenie, aby było przeżywane w pełni, wymaga zaangażowania całego życia kapłana w ten sposób, by stało się niewyczerpanym źródłem duchowości kapłańskiej; przewodniczenie, jako skrzyżowanie relacji wspólnoty, określa cały „styl” duszpasterstwa przeznaczonego przez swoją naturę dla wzrastania i dojrzewania wspólnoty”.

Sztuka celebracji wyrażana przez przewodniczącego, formuje w wymiarze duchowym zgromadzenie. Od przewodniczącego liturgii, od jego „ars celebrandi” w ogromnej mierze zależy także przeżywanie samej celebracji przez uczestników zgromadzenia. Książka ta stanowi zatem nie tylko praktyczne, ale także i teologiczne wskazania dla kapłanów i tym wszystkim, którym piękno liturgii leży na sercu.

Adresatami tej pozycji są przede wszystkim kapłani. Zawiera ona także cenne wskazówki dla alumnów seminariów duchownych. Wiele z niej mogą skorzystać także katecheci, studenci kolegów teologicznych. Z pewnością może być cenną pomocą katolikom świeckim w głębszym zrozumieniu natury liturgii, co z kolei przyczyni się do głębszego uczestnictwa w zgromadzeniu liturgicznym i zapewni odpowiednio przeżycie samej liturgii.

Książka ta może być także cenną pomocą w wykładach z liturgiki i w formacji permanentnej młodych kapłanów.

Ks. Tadeusz Syczewski

Piotr Sztompka, *Trauma wielkiej zmiany. Społeczne koszty transformacji*, ISP PAN, Warszawa 2000, s.108.

W roku 2000 ukazała się w Warszawie nakładem Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk książka Piotra Sztompki *Trauma wielkiej zmiany. Społeczne koszty transformacji*. Autor, Piotr Sztompka, urodzony w 1944 roku jest profesorem zwyczajnym socjologii na Uniwersytecie Jagiellońskim i członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk. Wykładał wielokrotnie i stale współpracuje z uniwersytetami europejskimi i amerykańskimi, a także w Meksyku, Argentynie, Australii (m.in. Columbia University, University of California at Los Angeles, St. Catharines College, Oxford). Jest członkiem Academia Europaea w Londynie oraz honorowym członkiem zagranicznym Amerykańskiej Akademii Sztuk i Nauk w Bostonie. W 1998 roku został wybrany wiceprezydentem, a w 2002 roku – prezydentem Międzynarodowego Stowarzyszenia Socjologicznego (ISA). Publikuje głównie w Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii. Jest autorem dwunastu książek i prawie dwustu artykułów naukowych. Najważniejsze książki to: *System and Function*, Academic Press, New York 1974; *Sociological Dilemmas*, Academic Press, New York 1979; *Robert K. Merton – An Intellectual Profile*, Macmillan, London 1986; *Society in Action – The Theory of Social Becoming*, Polity Press, Cambridge 1990; *The Sociology of social Change*, Blackwell, Oxford 1993 (ukazała się także w Hiszpanii, Brazylii i Rosji); *Trust – A Sociological Theory*, Cambridge University Press, Cambridge; *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2002.

W swojej książce *Trauma wielkiej zmiany* podjął się nietłwegogo zadania naukowej analizy zjawiska traumy kulturowej oraz opisu jej